

Nr 452.

Av herrar **Åhman** och **Gunnarsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 78, angående anslag för budgetåret 1951/52 till fria resor för barn m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 78 äskas bl. a. anslag till fria resor för barn och husmödrar om sammanlagt 4,1 miljoner kronor för budgetåret 1951/52.

Förevarande anslag har varit föremål för 1950 års besparingsutrednings prövning, vilken bl. a. föreslagit, att vid fria resor för barn — utom till barnkoloni — en särskild avgift skulle uttagas motsvarande kostnaden för sådan resa för vilken avgiftsfrihet ej medges samt att de fria resorna för husmödrarna skulle i samband med en omdisponering av de statliga stöd-åtgärderna avskaffas. Dessa åtgärder skulle enligt utredningens beräkningar ha medfört en besparing för statsverket om 519 000 kronor på anslaget till fria resor för barn och om 200 000 kronor på anslaget till bidrag till husmoderssemestern.

Föredragande departementschefen har under åberopande av sociala och administrativa skäl icke ansett sig kunna ansluta sig till besparingsutredningens förslag utan hemställt, att anslagen skola utgå efter i huvudsak oförändrade grunder. Mot föredragande departementschefens hemställan har, såsom framgår av det till propositionen bifogade protokollet, statsrådet Sköld reserverat sig och menat, att en särskild avgift borde uttagas vid såväl fria resor för barn — utom till barnkoloni — som vid resa till enskilt hem för husmödrar. Den av statsrådet Sköld förordade linjen skulle innebära en besparing för statsverket om sammanlagt 650 000 kronor.

Såsom redovisas i propositionen rekommenderade de särskilda sakkunniga, vilka verkställt utredning rörande de avgiftsfria resorna m. m., att en särskild expeditonsavgift skulle uttagas av dem som erhöilo fri resa med järnväg. Förutom av statsfinansiella skäl motiverades en sådan åtgärd av att *alla* resande med fria resor till enskilda hem skulle få erlægga den avgift, som till följd av minimigränsen drabbade resande med korta resor. I motionen I: 241 vid 1949 års riksdag framlades förslag om införande av dylik expeditonsavgift. I motionen framhölls bl. a. att några principiella skäl icke gärna med fog kunde anföras mot att personer, som färdas hur långt som helst inom landet, själva finge vidkännas åtminstone ungefär lika stora resekostnader som de personer, som åtnöja sig med en så kort resa, att de falla för minimibegränsningen och därför själva måste erlægga hela

reseavgiften. Statsutskottet uttalade (utlåtande nr 55), att det delade motionärernas uppfattning och förordade därför, att en viss av utskottet närmare angiven expeditionsavgift skulle uttagas. Riksdagen följde vid behandlingen av ärendet en vid utskottsutlåtandet fogad reservation, vilken avstyrkte införandet av en expeditionsavgift.

De skäl, som tidigare talat för införandet av en särskild avgift vid fria resor till enskilda hem, uppgående till kostnaden för sådan resa där avgiftsfrihet inte medges, måste anses fortfarande gälla. Det är givet, att införandet av dylik avgift skulle medföra ett visst merarbete för vederbörande myndigheter. Men merarbetet kan inte anses bliva av den storleksordning, att det bör hindra en åtgärd av den rättviseskapande och kostnadsbesparande karaktär, varom här är fråga, i all synnerhet om avgiften inskränktes till att gälla bara å järnväg. Med hänsyn till avgiftens relativt ringa storlek böra inte heller de sociala vådor, som avskräcka den föredragande departementschefen, överdrivas.

Av här anförda skäl vilja vi förorda, att i enlighet med 1950 års besparingsutrednings förslag och den av statsrådet Sköld avgivna reservationen en särskild avgift införes för dels alla avgiftsfria barnresor å järnväg — utom till barnkoloni — dels fria resor å järnväg för husmödrar till enskilda hem. Avgiften bör vid barnresa fastställas till 5 kronor för resa tur och retur, om barnet är under 12 år, samt till 10 kronor, om barnet är över 12 år. För vårdare bör erläggas samma avgift som för det barn denna följer, d. v. s. i regel fem kronor för en resa tur och retur. Vid husmodersresa bör avgiften bestämmas till 5 kronor för enkel färd. Avgiften bör uttagas av järnvägarna.

I enlighet härmed bör anslaget till fria resor för barn nedsättas med 500 000 kronor och anslaget till fria resor för husmödrar med 150 000 kronor.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 78 måtte besluta,

1. att reglerna rörande fria resor för barn och husmödrar ändras i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan föreslagits;
2. att till *Fria resor för barn* för budgetåret 1951/52 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor; samt
3. att till *Fria resor för husmödrar* för budgetåret 1951/52 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

Stockholm den 10 mars 1951.

Hj. Åhman.

Alg. Gunnarsson.